

Francoska poezija v prevodu Karla Čapka. L. 1916, piše Karel Čapek, ko je francoski narod krvavel pred Verdunom, so hoteli pokazati češki pisatelji z njim svojo solidarnost in duhovno zavezništvo s tem, da bi kolektivno izdali antologijo francoske lirike. Sestal se je krog sotrudnikov, v katerem so bili poleg Karla Čapka Viktor Dyk, Arnošt Proházka, P. M. Haškovec, Hanuš Jelínek in dr. To plemenito zamisel je sicer takrat preprečila vojna, toda Čapek je v tistih dneh groze in čakanja našel v prevajanju francoskih pesnikov uteho in je delo nadaljeval. Ko je izšel l. 1919. njegov prevod Apollinairove pesmi »Zône« in leto nato »Francouzská poesie«, menda ni niti slutil, da bodo imeli njegovi prevodi tako močan vpliv na nadaljnji razvoj mlade češke lirike. Šele danes povsem določno vidimo, da so iz tega studenca pili navdahnjenje in da so se ob Čapkovi pesniški besedi učili najboljši liriki mladega povojnega rodu Wolker, Nezval, Seifert in drugi. Čapek, ki je sijajno poznal pesniški izraz čeških lirikov od romantike do svojih sodobnikov, je pri prevajanju iskal dalje in njegov fini čut je odkril neslutene krasote materinščine, ki jih zaman iščemo pri največjih čeških pesnikih kakor so Neruda, Vrchlický, Sladek in drugi. Kolikokrat sem pri čitanju čeških pesnikov močno občutil, da je češčina, prav posebej zaradi naglasa, za lirične pesmi od sile težko ukrotljiva in nekoč mi je isto zatrjeval mojster bolgarske besede Kiril Hristov, ki — mimogrede povedano — pripravlja antologijo češke lirike. Pri čitanju Čapkovih verzov nimaš tega občutka in zdi se mi, da je prav to za Čapkov pesniški jezik zelo značilno. Ne samo po izrazni, ampak tudi po pesniško-vsebinski strani je Čapkova antologija mlademu pokolenju kazala nova pota. Izmed vodilnih predstavnikov povojne češke lirike priznava Vítězslav Nezval v predgovoru, ki ga je napisal novi izdaji Čapkovih antologije: »Ne morem si predstaviti svoje pesniške rasti kakor tudi ne pesniške rasti Jiříja Wolkerja in najinih prijateljev brez čarobne knjige, v kateri je našel Karel Čapek — kolikor mogoče anonimno — za poezijo v češkem jeziku novo čudodelno klimo. Čapkova osvetlitev češkega pesniškega jezika z zarjo slovesnosti, cest, deževnih dni in soparne prividne eksotike ni ostala samo začasni signal. Živi v mladih čeških pesnikih. Srečen sem, da se lahko poklonim pred to knjigo, ki sem jo vedno vozil s seboj in ki mi je s svojimi tako prirodnimi in nikoli konvencionalnimi obrati dala okusiti največ svetlobnih virov za novo liričnost.«

Čapek nadaljuje s prevajanjem tam, kjer je prenehal Jaroslav Vrchlický. Njegova knjiga nam nudi pestro sliko moderne francoske poezije od njenih prvih velikih predstavnikov Baudelaira, Rimbauda in Verlaina k Duhamelu, Vildracu, Romainsu, Cendrarsu in dr. Občudovanja vredno je, kako se Čapek z lahkoto polašča Baudelairovega aleksandrinca, skoro klasične arhitektonike njegovih verzov in izredne finese njegovega izraza, kako krasno preliva v češčino, denimo, mehko, frančiškanski preprosto linijo Jammesovega stiha ali pa verze Maksa Jacoba, ki se ti zde kot igračkanje. Najmogočnejša, še vedno sodobna in globoko presunljiva je Apollinairova »Zône«. Malokatera pesem v svetovni literaturi je tako silno učinkovala na generacijo, kakor je ta na rod, ki je nastopil tik po vojni ne samo v Franciji, ampak tudi na Češkem. Prvi dve izdaji Čapkovih »Francoske poezije« sta bili v nekaj dneh razprodani, kar najbolje dokazuje priljubljenost te knjige. *Oton Berkopec*